

Toeval

Tijdens het gesprek valt nogal eens de term 'toevallig'. In zinsneden als: 'in Veenendaal loop ik toevallig tegen een man aan die ...etc.' Telkens corrigeert John zich dan onmiddellijk met de uitspraak: 'Toeval bestaat natuurlijk niet.' Als je toeval kunt omschrijven als een voorval dat vooraf niet te voorzien of te berekenen valt, dan snap ik in zijn geval zijn ontkenning van het toeval wel. Wil je 'toevallig' iemand in Veenendaal tegen het lijf lopen, dan moet je zelf wel in Veenendaal zijn.

Als je in je bed blijft liggen activeer je in ieder geval het toeval niet. John en Marijke zijn er bij. Als de kippen. Ze zijn bedrijvig. Als bijen tijdens volle dracht. Hun imkerij had ook best 'De Twee Bijen' kunnen heten.

Imkerij 'De Drie Bijen' E: : jdriebergen@freeler.nl, www.dedriebijen.nl, Tel. 071-40 28 884, 06-26 72 23 03

bijen

OVERLEVEN

340

Een stervende kastanjeboom

Peter Elshout

Overleven is een natuurlijke drang, maar wanneer de juiste componenten ontbreken kan dit leiden tot extreme situaties.

Deze maand: een stervende kastanjeboom.

Een bijenvolk staat in de schaduw van een uitbundig bloeiende paardekastanje (*Aesculus hippocastanum*) en het is een zonnige dag. Je zou dan zeker verwachten dat de bijen met rood gekleurd stuifmeel naar huis komen. Maar de kleur van het aangevoerde stuifmeel is vreemd genoeg niet rood maar geel, en afkomstig van een groenbemester die ruim een kilometer verderop bloeit. Vreemd, maar veel extremer nog is het dat het 8 september is en dat de imposante boom geen enkel blad heeft. Want net als bij zoveel andere kastanjes werden de bladeren van deze boom aangetast door een minerende rups van de vlinder *Cameraria ohridella*.

Bij een totale aantasting en afsterven van alle bladeren blokkeert de aanmaak van suikers (water + CO₂ uit de lucht geven met zonlicht en bladgroen suikers). Het wortelstelsel van de boom krijgt daardoor geen voedsel en sterft af. Door gebrek aan het suikerhoudende floëemsap kunnen de bloemen geen nectar produceren, waardoor zij onaantrekkelijk zijn voor bijen. Door de gestagneerde voedselstroom zal waarschijnlijk ook de vorming van kiemkrachtig stuifmeel in de bloemen achterwege blijven.

Het verschijnsel van een uitbundige bloei bij oude, afgeleefde bomen is geen vreemd verschijnsel. Ook fruitbomen vertonen soms dit gedrag, geven daarna een buitensporige vruchtzetting waardoor de te zwaarbeladen, veelal aangetaste takken kunnen afbreken.

De stervende boom heeft in haar drang te overleven gezorgd voor veel vruchten met kiemkrachtige zaden. De kastanjeboom daarentegen heeft, ondanks haar uitbundige bloei, niet voor nakomelingen kunnen zorgen. Haar bloemen bloeiden op het verkeerde moment en waren niet attractief voor de bijen.

Als een kastanjeboom sterk is aangetast kunnen de bloemen geen nectar produceren. Foto: M. Boerjan